ԹԻՒ 367 Ջ· ՏԱՐԻ Ը· ՇՐՋԱՆ **1874** 6 ՄԱՐՏ ՀՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

Մամուլ իւրաքանչիւր շաբաթ՝ 52 •րինակ է։
Տպարանը Թեր-Թեոդիկեան տեղն է Պօլիս, Զինճիրլի—խան վերի յարկ Թիւ 18։
Դուրս երթալիք թերթից փոստայի ծախքը առնողին վրայ է։

Շաբաթին գինը դահեկան կանխիկ 60
Կիսաշաբաթը ,, ,, ... 30
Մէկ թիւը՝ փարայ 50
Յանուցման տողն է դահեկան 2

ՏԵՂԱՊԱՀ ՍՐԲԱԶԱՆԻ ՀՐԱԺԱՐՈՒՄԸ

Կը լսենք թէ Տեղապահ Ներսէս սրբազանը՝ անցեալ ուրբաթ օր Թառն Ժողովոյ նախագահելով, Պատրիարքական ընտրութիւնը փութացնելու մասին Բ. Դրնէն հրամանագիրը բերել տալու որոշումը տնօրինել տալէն ետեւ, շաբաթ օրը կէս օրէն առաջ Պատրիարքարանէն՝ անձին սեփհական գործերն կը ժողվէ, Թաղիւղ իր տունը կը չուէ, և անմիջապէս Տեղապահութենէն իր հրաժարականը կը ղրկէ Քաղաքական Ժողովոյ առաջնորդ Սիմէոն պէյին, Տեղապահական Տեղապահ նշանակելով իր տեղը Պատրիարքական փոխանորդ Տէր Հայրը։

Չարկ չէ ըսել որ բանակցութիւններ կամ Քղթակցութիւններ կանցնի մէջերնին, որոնց հետեւանքը դեռ անծանօթ է մեզ։

Բայց հրապարակի վրայ զանազան պատճառներ մէջ կը բերուին անոր հրաժարման։

Ոմանք կըսեն թէ Խրիմեանի՝ ընդդատաստանաւ վիճակին մէջ Ի համագումար Ժողով հրաւիրմանը մասին երեւան եկած կըծու քննադատութիւններն են։

Ոմանք կըսեն թէ Համագումար Ժողովոյ հնախագահելու համար է։

Ոմանք կըսեն թէ Խաչատուր և Նիկողոս սրբազաններուն մէջ անցած 300 լիրայի խընդրոյն նկատմամբ, Ներսէս սրբազանի բըռնած ընթացքին համար, Նիկողոսի ժառանգորդ՝ Պէյթ–իւլ–մալի Դուռը տուած բողոքին է։

Մասիս կըսէ թէ Պատրիարքարանի ներքին պաշտօնէից ոմանց ընթացքն է։

Օրագիր կըսէ թէ հիւանդութիւնն է, որուն համար չկրցաւ ընել Նիկոմիդիոյ առաջնորդութիւնը, չկրցաւ ընել Տեղապահութիւնը, և չվիտի կրնայ ընել իր այս ներքին վիճակին անծանօթ բարեկամաց ոմանց միայն փաւիագած Պատրիարքութիւնը. և Տօքթօռ Քեւթիպեան խորհուրդ կուտայ և պարտաւորութիւն կը դնէ եղեր հեռու կենալ այն ամեն պաշտօններէն և ասոր համար է եղեր տարիներէ Ի վեր բնաւ Նիկոմիդիա չկարենալ երթալն. և այլն։

Բայց ասոնց որն ալ ըլլայ այդ պատճառը պատիւ չի բերեր Ներկին Սրբազնութեան այս ուշհետեւ Աղգին մէջ ունենալիք հրապարակային կեանքին, քանի որ հեղ մը ընդունեց Տեղապահութիւնը, և պահ մը ամեն գործունէութիւն իսկ ցուցնել ուզեց, նա մանա-

ւանդ որ Սահմանադրութեան վերաքննիչ ցանձնաժողովն ալ իր տեղեկագրին պատրաստ ըլլալը ծանոյց ճիշդ այն վայրկենին, յորում Նորին Սրբազնութիւնը Պատրիարքի ընտրութիւնը վերաթողնել կառավարկեր խաւրէն ժողովոյ մէջ, և որմէ անմիջապէս ետեւ իր չուն կը վերցնէ Պատրիարքարանէն և հրաժարական կուտայ ի Տեղապահութենէ։

Նախորդ Տեղապահի օրով հրատարակուած վաբլեան պէօրենուիլհէնները կարդացողները (այս սովորութիւնը վերցած ըլլալու է) կը յիշեն, որ Պատրիարքարանը լրագրայ քննիչ պաշտօնեայ մը կայ, որ Արժ. Մատթէոս վ. Իզմիրլեանն է, որ այս անգամ հետեւեալ բացատրական գիրը ուղղած է մեզ։

. . . Խմբագիր Մամուլ հանդիսի

Ձեր հանդէսին 366 թուոյն մէջ անցեալ երկուշաբթի օրուան Համագումար ժողովոյ Գեր. Խրիմեան Սրբազանի հրաւիրման համար զանազան դիտողութիւնները ընելէ զատ, Արժ. Գարեգին Վարդապետի ներկայութեան խնդրոյն առթիւ իմ եւ Ամեն. Տեղապահ Ներսէս Սրբազանի մէջ անցած խօսակցութիւնն մը յիշեր էք, որ սխալ է. վասն զի ես այդ մասին Համագումար ժողովոյ Ատենապետ Գեր. Եղիսեան Սրբազանին հետ խօսած եմ.

Գալով Գեր. Խրիմեան Սրբազանի ի Համագումար ժողով հրաւիրուելու խնդրոյն. կրօնական ժողովոյ դիւանին պարտականութիւնն է Համագումար ժողովոյ անդամոց ցանկը պատրաստել, որ արդէն Սահմանադրութեան 29րդ յօդ ուածին պահանջման համաձայն անօրինած եւ ներկայացուցած էր Ամեն. Տեղապահ Սրբազան Հօր իդործադրութիւն. հետեւաբար այս խնդրոյն մէջ Ա. Ամեն. Տեղապահ Սրբազանին այլ եւ այլ դիտումներ վերադրելիդ, որք բոլորովին անտեղի են, յայտնեմ սրտի կարդացինք։

Ընդունեցէք մեր սիրոյ ողջոյնը

4 Մարտ 1874 Մ. Վ. Իզմիրլեան

ի Պորքն. Հայոց

Կ. Պոլիս

Այս նամակին առաջին պարբերութեան պատասխան չընելնիս, սուտ չըլլալը մեզի բաւական է. վասն զի մենք Համագումար ժողովոյ մէջը չեղնիք, որ մեր այդ մասին ըսելիքները կարենանք ականատես և ականջալուր ըլլալ. բերնէ բերան առնուած լուրին մէջ այդչափ սխալ կրնայ ըլլալ։

Գալով երկրորդ պարբերութեան անդեղի խօսքին՝ կըսեմք, որ Խրիմեան՝ Սահմանադրութեան 29 դ. յօդուածին համեմատ Եպիսկոպոս կամ Տէրտէր ըլլալովն հանդերձ (եթէ է), միանգամայն դպրապետի կամ դպրապետուհի գտնուելով, չեր կրնար և չի կրնար՝ երեսփոխանական Համագումար և կրօնական ժողովներուն ատենաներուն վրայ երբեւ անդամ բազմիլ. և բաղմեցնողն ալ յանցաւոր է, կուզէ Համագումար ժողովը ըլլայ ան, կուզէ կրօնական ժողովը կամ անոր դիւանը, կուզէ Տեղապահ Սրբազանը։

ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ ԺՈՂՈՎ

Այս երկուշաբթի օրը երկրորդ Համագումար ժողովը գումարուեցաւ Թաչատուր կաթողիկոսի խնդրոյն համար, և վերջին որոշում չկրնալով տալ երրորդի մնաց։

Խրիմեան Սրբազան ներկայ չէ եղեր, և Նորին Սրբազնութեանը ժամանակաւ այս խնդրոյն համար տարբեր կարծիք յայտնած ըլլալով և անցեալ ժողովոյն մէջ անոր հակառակ տարբեր կարծիք յայտնելով, և բացատրութիւն ուղղուած ժամանակը իր առջի կարծիքին համար «պէյլի մը խաթէրն համար գրած էի» ըսած ըլլալով, կրօնական ժողովոյ առաջը նոր դատաստանի մ՚ալ տակ է ձգուեր, քննելու համար թէ «կրնա՞յ եպիսկոպոս մը աշխարհականի խաթէր համար կարծիք տալ կամ վճռաւորել եկեղեցական գործոց նկատմամբ»։

Հարկ չէ ըսել որ Համագումար ժողովոյն

սոյն նիստին Տէղապահ Սրբազանը չէ նախագահեր։

Միաբերնիս կուգայ հոս Սահմանադրութեան մէկ կէտը, զոր չեմք ուզեր չյիշել։

Յօդ. 29. «Եթէ Հանդուցեալ Ժողովը իր ձեռնհասութենէն վեր դատ խնդիր մը, ընդհանրական Կաթողիկոսին կը դիմէ բառացրեալ տեղեկագրով»։

ԹՈՒՒԻՆ ՀԱՄԱՐ ԵՐԿՐՈՐԴ ԷՋԱՆ

Օրագիր՝ իր մարտ 4 թերթովը կըսէ, թէ «Մամուլ՝ խաչատուր Սրբազանի 500 լիրա կաշառուելուն նկատմամբ կատարեալ լռութիւն պահեց, և հետեւաբար իր լռութեամբը հաստատեց թէ բաւական գումարներ ընդունած է խաչատուր Սրբազանէն»։

Օրագրի սոյն տողերուն վրայ ապատասխան կը հրապարակէ գինքը, որ իր այդ թիւէն երկու օր առաջ մարտ 2 թուականաւ հրատարակուած Մամուլը կարդայ, և եթէ երեսը մընայ և եթէ խիղ ունի քիչ մը կարմրի, և անգամ մ՚ալ ինքն իրեն հարցունէ թէ, «այսպես պէտք չէ՞ մերթ ծառայել ազգին»։

ՏՕՔԹՕՐ ԱՅՏԵՐԻ ՉԷՐՐԻ ԲԷՔԹՕՐԱԼԸ

Օրագրոյ ծանուցմանց երեսը կարդացողները դիտեն թէ այս գեղը կը գտնուի Ղալաթիա Մինասեան եղբարց վաճառատունը։

Անցեալ օր այս գեղէն առնել ուզող հիւանդոտ մէկը Օրագրին այս ծանուցմանը համեմատ փօլսէն կելլայ Ղալաթիա կանցնի և ուղղակի Մինասեանց վաճառատունը երթալով կը տեսնէ որ վաճառատունը աւերակ դարձած և միայն ներքնակողմը մնացած է։ ուստի ներս մտնելով հոն գտնուող մէկուն կը հարցնէ.

— Մինասեան եղբարց վաճառատունը այս չէ՞։

— Այ՛օ։

— Ինծի չիշ մը Տօքթօր Այերին թէքթօրալէն չըտա՞ս։

— Նայըլ թէքթօրալ, հոս անանկ բան չկայ։

— Զկա՞յ . . . Մինասեանի վաճառատունը այ՞ս չէ։

— Այս է, բայց երկու շաբաթ կընէ հըրդեհէն երեցաւ։

— Էյ հիմայ ասանկ դեղ չկա՞յ հոս։

— Ո՛չ ըսինք եա, չես տեսներ կոր հիչ դեղ կա՞յ հոս։

Մարդը առանց աւելի խօսելու եա դառնալով իսկոյն չընչը Օրագրոյ գրասենեակը կառնէ։

— Էֆէնտին հո՛ս է։

— Ի՞նչ կայ, բանալի կուզես նէ մենք ալ կուտանք։

— Նայըլ բանալի, չիլինկիրի խանո՛ւթ է հոս, ծանուցման մը համար տեսնուիլ կուզեմ։

— (Ներսէն) ներս կանչէ ծօ, ներս կանչէ։

— Հոս է, իչթէ նստեր է։

Մարդը ներս կը մտնէ և Օրագիր մը գըրպանէն հանելով կըսէ

— Էֆէնտիմ, հոս գրեր է որ սա դեղը Մինասեան եղբարց վաճառատունը կը գտնուի, հիմայ հոնկէց կուգամ կոր, հոն ոչ ասանկ վաճառատուն կայ ոչ ալ ասանկ դեղ։ վաճառատունը երկու շաբաթ կընէ երեր է եղեր։

— Այ՛, մենք ալ գրեցինք եա՝ անցեալ շաբթու։

— Էյ սա սխալը չը չակէ՞ք, ամօթ չէ՞։

— Ի՞նչ ընելու է էֆէնտիմ, սխալը չտեսուի աչքի հիմա երլալու Մինասեանի վաճառատունը մե՞նք չինելու ենք։

— Ես ձեզի վաճառատունը գուք չինեցէք չեմ ըսեր կոր. մեղքը չէ՞ ինծի պէս հիւանդ մարդուն մինչեւ հոն պարտաւ տեղը գայի հէմ սատկէ երթայ հէմ հոգնեցայ։

— Հիւանդութի՞ւնդ ինչ է որ։

— Անմարսողութիւն. կերածս չեմ կրնար

մարսել բնաւ .

— Աղեկ ա իշթէ , ձեղի համար ճամբայ քալելը օգտակար է . մինչեւ հոն թէսը քալեցիր նէ կերածդ աղեկ մը կը մարսես և դեղի պէտք չես ունենար .

— փաստաբանութիւն պէտք չէ , ատանկ անտեղի ծանուցումները կը վերցընեն , ամէն մարդ ձեր էլենէն չէ .

— էֆէնտիմ մեկը գիտէք մեկը չէք գիտեր , մարդէն առանց ստակի դեղ առեր ենք փոխարէն այս ծանուցումը կը դնենք կոր , հիմա վերցընելու ըլլանք նէ կելլայ ըստակ կուզէ , ուսկի՞ց տալու է . ասկից պատայդ ծանուցումը վերցընենք նէ տեղը ուրիշ ի՞նչ դնելու է պօշ կը ձգայ , մեկը մենք մրատնելու չենք եա , հապըր շարուած է պատմա գալըպ իշթէ կը դնենք .

— էյ ճանըմ երեր է մաղազան , ինչպէ՞ս կը դնէք .

— ի՞նչ ընեմ պէ՛ . երեր է նէ երեր է . հէլպէթ օր մ՛ալ կը չինուի , մենք եանըլըն պէքճիսի չենք եա ատ տեղը , մենք զազէթաճի ենք . հիմա մեղի բաժանորդ կը գըրուի՞ք հրամանքնիդ ան նայինք , ատանկ խօսքերը մեր փորը չը կշտացներ ,

— ես բաժանորդ գրուելու համար չեկայ հոս .

Ա.յս միջոցին ուրիշ մեկը յանկարծ ներս կը մտնէ .

— էֆէնտի զազէթանըզտա պիր մասթիքա իլանը վար , տէմիչխնիզ քի ինսանա թէսպիր ու բէշլիաք վէ միտէյէ քուվվէթ վերիր . եազըըղնա ինանըրք ալըրք իչտիք , միտէմիզի պօզտուք .

— եանլըշ օլմալը , նէ՞ գատար իչտին քի .

— եիւզ տիրհէմ գատար .

— թօհաֆ , պիզտէ իշթէ իչէյօրըզ քարտաշ , բէք կիւզել րադը . էյ հասթա մը բարըն իչտին խսէ .

— էօյլէ եա , միտէ զայրֆլըզը վարըրը պիզտէ իչտիք քի միտէմիզէ գուվվէթ վէրսին .

— Հասթա ատամա օ գատար իչտիք էյի տէյիլ էֆէնտիմ . քէշկէ ագըր էտիպտէ Մինասեանըն բէքթօրալընտան պիր շիշէ ալայրտըն . օնու տա իլան իթմիշիղ .

— Մինասեանը՞ մաղազասը եանմատ՞ը մը եա ,

Ա.յս միջոցին միւս մարդը «քալը ատամ պէ , պունըն ծանուցումները տա վէրտիղի հավատիալէրինէ պէնդէյօր , պէնի օրաեա գատար սիւրթիւրտիւ , չիմտիտէ սէնի եօրաճաք» ըսելով կելնէ և երկուքը մեկտեղ մեկնին սենեկէն :

Միւէլլիֆ էֆէնտի .

Ղազէթաի միւթէպէրէնիզին փետր. 27 թարիխլի նուսխէնիզտէ պինեաթ ալթը բարմագ օղլու իսմայըլյա էօնկիւրլիւտէ մուդիմ կղեմէս աղայա խիթապէն պիր մէքթուպ օդուտուդ , սահիպի իմզա միլլէթիմիզին (եանի թագըմիլլըզին) վուգուաթլարընա տայիր մուամիլէյի կղեմէս աղայա պազը մալիմալթլար վերիյօր . վագաա եազըգլարընն եալանըտա եօդ եանկըշը տա եօդ իլլա նօդսանը վար վէ կղեմէս աղա պիզիմտէ տօսթուսուդ օլուպ , իչէ մալիսաթը թամամ քէսպ իթտիրմէյի քէնտիմիզէ ֆարիզէի պիմտէթ ատա իթտէյիմիզտէն , չու աթիտէքի մէքթուպը եազմայա ճէսարէթ իթտիք :

Պիրատէրը ճան պիրատէրիմ իքի կէօղիւմ վէ հագ վէ տօղրու իհթիգաա եանի Հասունի պիրիչինտէ հէմֆէֆքեար պուլունտրղըմ կղեմէս աղաեա մախսուս սէլամ վէ տուալէը իտէրիմ .

Պունտան ագտէմկէօնտէրիլէն Ալթը բարմագ օղլունըն մէքթուպընտա Պիլէթէ տայիր հայը մալիսաթի ալտրղընըղ վագըթ Ալթը բարմագ օղլու Հասունի թագըմը պիրատէրիմիզին իչի չօդ օյտուղունտան , թէչլաչ ադրասընտա պազը չէյլէր ունուրթմուշ օլուպ իքմալի նօգսան էրմէք խըզմէթինի քէնտի-

մէ ֆարիզեի զիմիէթ առտ էյլէրիմ։

Պիրառէր, Ս. տուտունըն սինիրլերի թուրթուպ պայըլըդը վադըթէ տէք տէյճէյիմ եօդ, լաքին օնառան սօնկրա չու հազաճազըմ չէյլերտէ վուդու պուլմուշտըր, հանի տուտունըն պայըլմասընառան թապի եվառ թէլաշ արթըպ կիւրիւլթիւ չօղալըդտա տիկեր հէմչիրէսի Թ. տուտու քէյֆսիզին հանընա կէլիպ կեօղիւնիւ դարայըդ աղղընը ալար, Ալահառան քօրքմադ հերետիկոսլար, տուրաթսըզլար, հաէպսիզլեր, տօնտուզլար, չիշլիեր, ֆամիլեամըզտա պու նէ՞ դատար ֆենալըդա սէպեպ օլտուլար, օ կիւղելիմ, օ ալէմին պէյճինիպ բեսենա էթտիյի օ միլլէթինի էհեա էտն վէ թագըմըմըզըն պունճա չերէֆինէ սէպեպ օլան գարտաշըմըն պաշընը եէտիլեր. միակինլեր, աֆօրօղլուլար, սիւմիւքիւլեր, տահա էլվերմէտի՞ մի, գըզ գարտաշըմը՞ տա եօլտիւրեճէքլեր, ահ չունըլարըն պիրի էլմէկ կէյտե իտի տէ չու սահաթտա պուրնունը ըսըրըպ գօրարսամ տէյերէք հայգըրմայա պաշլար. եէկենլերինտեն պիրի աման ամեա, չօդ պաղըրմա սօգադտա տէօնէն կէչէն եօդարը պագըյօր ալէմ տուեաճագ տէտիքտէ, Թ. տուտու տահի կիտի ֆարմասօնլար սիզ պապալարընըդա չըդմատընըդ, սիզտէ հերետիկոսընըդ, տիւշման էվիմիզին իչինտէ տիր, անանըդըն պապանըդըն եերինտէ պէն օլմալըյըրըմ քի, ֆամիլեամըզտա մահսուս օլան կաթօլիքլիք էսասլարընը էօյրետիպ սիզի ատամ էտէ իտիմ, տէյերէք քենտինի եերտէն եերէ չարըար. օնունտա սինիրի թուրթար, տէպէչենտիյի եերտէ Ս. տուտուա րահթ կելիր, պիրի պիրինէ սարըլըրլար վէ օտանընն օրթասընտա եուվարլանմադտա իքինի Գիրդորիկ տիր իչերի կելիր. միաժամ միաժամ կեօղիւնիզ այարն. Հառմատան թեչեկրաֆ կելտի. Հասուն էֆենտի պու իչէ չօգ հազ եթմիշ, թագըմըմ պու պույրուլթուլու գապուլ եթմին տեմէտե, վայ ճիյերիմ պու նէ մենչուռ հալատիս տիր հայգըրարադ սինիրլերը թեսքին օլմայա պաշլար, ֆօթօղլար թօփլանըր, ահաքտան ֆըրլամըշ սկարբինլեր պուլունուր, քենտիլերինի չեքիպ չեվիրիպ վէ գատրն գատրնճդ քեօշէյէ օթուրուրլար։

Աղիզիմ կղեմէս ալայ, իչթէ պու Հասուն էֆենտինին գապուլ եթմէսի բարչասընը տա Իօնկիւրիւս դերապայտառը ֆազիլեթլու էֆենտիյէ օդու. մեծնուն օլուր, միլլէթի իչինտէ Հասուն էֆենտիյէ էրեյլի մուավենեթի վար, չինըի քենտիսի Հառմատան ալտեթինտե օն տեօթ դըթա թալիմաթ իլէ կելտի, պիրինի հանի սիւնկիւլիւ պատարագը եարտը օն իւչիւ պիլմեմներելերտե քալտը... հէր նէ հալ իսէ օ տա էօյլէ պիր վագըթ ըտը (ալ օ կիւնլեր օ կիւնլեր) Հասուն չալար Առաքելեան օյնար ըտը։

Պուլրուլթուլը ալարդըմըզ կիւն Բալկալթիտե վադը Ս. Յակոբ խաստախանեմիղին միւտիրի մեքթեպ չօճուգլարընա թէմնիկ եթտի քի եարըն թէփսի սեբեթ կեթիրմեյին միւքեմմել պիր պիաֆեթ վար. Ֆերտասը կիւնիւ վագտա օլտու ըսատա խաչանմըշ ֆատուլեայը բրատայըլա գարըշարըպ եօնլերինէ քօյտուգլարընտան, չօճուգլար եեմեյիպ, պիշ պիլեյիտիք զիեաֆեթին պու օլաճաղընը կենե սեբեթլերիմիզի կեթիրիր իտիք տէյերէք, ալընան պուլրուլթու սայեսինտե մանկուն քլարըմըզ Ծոմ Լթուեթմուշլար։

Պունտան մատե, պէ յօղունտա թագըմըմըզըն պիր ընճասը օլտու քէյֆսիզ օլտուղըմտան կեթմեեիմ. պունուտա պիմիշ օլըն քի Սատամպօլտա վուդու պուլան ասոտֆան պէնիմ կիպի չօգլար քէյֆսիզ օլտուգլարընտան պէշ եիւզ տավէթլիտեն անճագ եիւզ էլի քիշի կեթմիշ. կիտենլեր տէ պիր չեյ աղնամըշ օլմատըգլարընտան լայըգը պիր չեյ տույամատըք քի սիզլերե ընճամըզտան տա պիր մալիմաթ վերեյիտիմ. պագը սաղ օլասընն. Ալլահ սէնի Հասունի թագըմը եօլունտան շաշըրթմասըն. ամին։

Պէնոպէկ

Ասիթանէ 1874 մարտ 2 ֆըլ ֆոտրոտ օղլը Սօֆճու խանը. կօմշը

ՆԵՐՍԷՆ—ԴՐՍԷՆ

Շուկային մէջ երկու դրացի խանութպան իրարու հետ այսպէս պէտուէնդ կըլլային.

— Միւսիւ Կօզմա, պիր չէյ ֆարք էթիւյին վա՞ր մը. սէքիզ օն կիւն տիւր չարշըտա հիչ գարը կէօրիւնմէյօր. նասը՛լ իշ պու.

— Պէկի ետա, օրթալըք չամուր պաթաք տըր օնու իչին տըշարը չըգմանօրլար,

— Ատամ սէնտէ. նէ՞ չամուր հավալարտա չըգայօրլար ըտը չարշըետա. հէր քէստէ բարա եօք օ տըր, իքի կիւն ատր սիֆթահ եօք.

— Պէչ տէ պէնտէն ալ, պիդ տէ տէօրթ կիւն տիր էլ էլ իւսթիւնէ օթուրույօրըղ, պաղը մալ սօրան օղույօրտա տա, ախշուէթթա էթտակյիմիզ եօք, քարը ախշուէթտաը հասըլը պաշդա տըր.

— Նէ՞ լադըրտը, չարշըետա գարը չըգըպ ախշուէթտա էթմէզսէ, թիւքեանճըլար թօփու տա հապը եուտար.

— Էյլէ, ֆադաթ տիւն ափշամ պիրի տէտի քի չարշըներն պաղը եէրլէրի սաքաթլանմըշ եըգըլըյօր, պէլքի օնուն իչին գօրդույօրլար չարշըետա չը.քմաեա.

— Ատամ պօշ լադըրտը, ոչնին գարը տէտիլինի պիւիրտիւն սէն, օնըլարտա բարա օղտա չարչը եըգըլը.յօր տէյիլ տիւնեա պաթտա, պիլտիքլերինտէն չաշմաղլար, իսթէտիքլերինի ալըրլար սիւսլերինի եաբարլար։

———

Տան տէր մը վարձու տուած մէկ տունէն քանի մը ամսական պահանջք ունենալով, անցեալ շաբթու առտու մը տակ ուղեղու կերթայ, բայց երբ տունէն ներս կը մտնէ կը տեսնէ որ ոչ տօլապ կայ, ոչ եիւքերուն և ոչ ալ դռներուն խանտանները կան, և տունը բոլորովին խաթապէն եղեր է, ղարմանօք կը հարցընէ վարձակալին,

— Ճանըմ նէ՞ տիր պու էվին հալի, եանկը՞ն մը օլտու մահալլետէ. եիւք, տօլապ, քանատա պիր չէյ եօք.

— Եէնիսինի եաբարըրյօրըղ էֆէնտիմ, տահա տօղրատմաճըտան կէլմէտի.

— Նասը՞լ եէնի ճանըմ, նէ՞ սէօյլէյօրսուն տահա էվ եէնի լուչ սէնեվիք պինա տըր, հաճէթ եօք եէնիսինի եաբարըրմայա.

— Էյ հաճէթ եօք տամա, նէ՞ եաբալըմ, հավալար էօյլէ վինատիպ կէօրտիւլէր։

— Աղնամայօրըմ նէ՞ սէօյլէյօրսուն.

— Էֆէնտիմ կէչէն կիւնքի ատու.քլարտա քէօվիւր պուլմատը.ք տօնայօրըտը.ք, տօլապլարըն եիւքլերին քանատլարընը չըգարտը.ք պիր ուճունտան թուրթուռ պաչատը.ք եաբտայա, օնուն իչին չիմտի եէնիտէն եաբարըրյօրըղ.

— Ֆարտաշ պէն օնլարա բարա հարճ էթմիշիմ, էվ սահապըրնա տօրմատան պէօյլէ չէյ եարբալը՞ մը, հիչ պուռնը տա կէօրմէմիշ իտիմ.

— Նէ՞ կէօրէճէք քսին, պիդ տէ պու սինէ կէլտի.ք հիչ պէօյլէ քըչ կէօրմէմիշ իտիք տա չիմտի կէօրույօրըղ, նէ՞ ֆայտասը վը վադըթտա ույմալը, կը պատասխանէ վարձակալը։

ՀԱՍՈՒՆԻՆԵՐՈՒՆ ԼՕՆՃԱՆ

(Շարունակութիւն տե՛ս թիւ 366)

Վարդապետներուն տուած այս բացատրութենեն վրայ մէջերնին փսփսուք մըն է ելլէտ, և երթալով ձայները բարձրնալու սկսան պօռալ.

— Վա՛յ. պէօյլէ՞ մի, տէմէք քի սիզ պունճա վագըթտան պէրի տիր իչին հագըգաթը հալնին պիդ հապը վերմէյիդ պուրնուռըղտան թուրթուռ օղնատը.յօրսընըղ. ճօյլէ իսկ պիդ պաշդա չէյ դալմատը էտճէք, պիդ կիտէր արթը.ք անթիլէրին բաթրիքքնէսի իլէ պերըէչիպ պիր վիճուտ օլարագ թէսկերէլէրիմիզի, իլմուհատպերիմիզի օնը-

րա եարտըրըրդ, հէմոէ չիմոիքի եարտըրուղըմըզան եիւղոէ էլլի սքօնթօսըլըս. պունըն տա մէղհէպէ տօքունուր ինչալնոյ մաշալլոյ պիր թարաֆը եօք եա՛, մէզայիպ օտասընոան ալըեօրըտըք ըտա հաւատքըմըզա տօքունմայօրըտը տէ չիմոյ պունըլար վէրիւլէրսէ հաւատքըմըզա տօքունաճա՞ք մը. ամա պատարախ պաշդա, հէր քէշ քենոյ զամիրնէ տանըշըքն, իսթէյէն օրտա կէօրսիւն, իսթէյէն պուրտա. Հայլարտան այրըտ ազգըմըզտա պապալարըմըզ անալարըմըզ հայլար պոյակ էտէրլէր, եօլիւէրիմիզի դալարըրըրլար, կինունքըմըզը իտէրլեր իտի իսէ օ վարդըթ հաւատքըմըզա տօքունմաղ ըտը. տա չիմոյ պունըլար իլմիւխապէր վէրիւլէրսէ տօքունույօ՞ր մը, եօյլէ իսէ պիղիմ պապալարըմըզ վէ անալարըմըզըն պոյակը պոյակ սայլըմաղ վէ պիզ տէ սուրը ամուռնուԹենէ ծնեալ տէյիւիզ:

Ուրախ ենք որ ասոնց մէջ այս ճշմարտութիւնները ճանչնալով քալաբար յայտնողներ գտնուեր են, որոնց մէջ՝ ամենէն պզտու խօսողները եղեր են Նազարէթ օղլու Յովհաննէս, Զարքճը Անտոն և Ազարեան չուխաճը Յովհէփ անձինքը, որոնք չկրնալով դարձուած էնԹրիկներուն ալ համբերել և խօսք հասկընալ կառնեն կը քալեն, բայց Սիպէք զատէ քիթ Անտոն, քուրա պէյին եավերզատէն, և մէկ քանի ուրիշ անձինք իսկոյն եաեւնուն կը վազեն լօլօղելով կոկոզելով վերատին կը բերեն տէղերնին կը նըստեցնեն:

Ասոր վրայ Ազարեան գերապայծառը առնելը լռեցնելով կ՚սկսի խօսիլ.

— Սեվկիւլիւ եվլատլարըմ, սիղ ասլա եիւրէյինիզտէն ջերմեռանդութիւնընըզը գալորըմայըն, վէ չիմոիկէ տէ՛ք կերէ՛ք պիղիմ վէ կերէ՛ք միլլէթիմիզտէ պուլունան միւթէպերան զաթլարըն իւզերնուտէն էմնիյէթի քեամիլէնիզի պօզմայըն. պու չէ՛քտիզիմիզ հալաճանքլարը խօշնուտ օլարաք ճանը կէօնիւլտէն կէօթիւրմէնիզ՛քի, ճէնապը հագքեաֆֆէյի կիւնահլարըմըզը ալՔ էթոն. եօյլէ Թէլաշ խաթէմէզ, պիրպիրիմիզէ տալը լաֆլար տա իդթիղա տէյիլ, իլլա քենէմիզի վէրիպ մէպտեմիզի վերմէմէկնիզ վէ պունըն իչինտէ իլԹէ պու հաֆթա դերերճանիկ կաթուղիկոս հաղրեԹլերինտէն պիր օրհնուԹիւն կէլմիչ տիր քի չիմոյ ամպիօնա չըդըպ օդուլյաճաղըմ, ֆէսիինիզի այըպ տիզ իւսթիւնէ կէլին.

Գերապայծառը կ՚սկսի օրհնուԹիւնը կարդալ.

«Այնուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ ամէն:

Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ և հարազատ յաջորդ սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին Անտոն Թ. կաթուղիկոս տանն կիլիկիոյ, Պատրիարք կ. Պոլսոյ, կարդինալ Բրօքականտայի սուրբ ժողովոյն, ծայրագոյն քահանայապետ հայոց ուղղափառ Հայոց (քօքար պահճէպան քօքար) ողջոյն և առաքելական օրհնուԹիւն առ հաւատարիմ, հնազանդ և սիրեցեալ ժողովուրդն իմ՝ ի Քրիստոս:

ՈւրախուԹիւնն իմ յայտ առնեմ հաւատացեալ Թախտիին իմոյ, որ մինչեւ ցայժմ հաստատուն կայցէ վասն իմ, և վասն այսորիկ օրհնուԹիւնն իմ յղելով առ ձեզ մաղԹեմ Ամենակալէն զի մինչ՝ ի վախճան հընազանդ մնայցէք: Մի Թերահաւատիք, ո՛վ ջերմեռանդ հաւատացեալք, յայտմ աշխարհի չարչարանս բազում քաշելոց եղէք վասն իմ, այլ՝ ի հանդերձելումն ի միջի երանաւէտ փառացն խնդասջիք:

Հաստատուն կացէք ի՛ հաւատս, սիրեցէք զպատուիրան իմ որպէս սիրեին Իսրայէլացիք զՏառնաբանեայ պատուիրանն. մի՛ երկընկիք զի արհամարհեն զձեզ, ապտակեն, զաքսոր և զնայոտառակուԹիւնն համբերուԹեամբ տարջիք, քանզի և ես հաստատուն լինելով որոշեալ եղեմ մինչեւ ցվերջին Թեզն մօրուքին իմոյ, եԹէ մնայցէ, իբրեւ զարջն օր-

հասական մաքառիլ ընդդէմ ըմբռստացեալ հերետիկոսաց և հերձուածողաց մինչ զայնոսիկ ևս ամանի և իմանի բերիցեմ։

Զայս մաղթեմ և առաքելական օրհնութիւնն իմ խօսիլ խօսիլ ի վերայ դլխոց ձերոց լցուցանեմ, զի մի փոխոխեսցին սիրաք ձեր, և դուք եղիջիք ինձ ուսուցիս, դաստիս և ես եղէց ձեզ տէրս ամենակալ»։

Օրհնութեան ընթերցումը լմնցաւ չը լմնցաւ յանկարծ կիւրիւղիւ մըն է ելաւ, որը սուս կը պօռար, որը օթութո՛ւն, ոմանք այլպ որը և ոմանք ալ կիւնահ որը. մէկերնին տանկըրտախին մէկն ալ կը պօռար որ ճամբարը սրբը խաբատուն, Մանղուլ սէօյլէտիխ-լէրիմիզի իչիմէն, ասղրա սըրլարըմըզը օրթաեա աթըպ ղաբալը մէճլիսիմիզին ղարարլարը հապը եուտար, ղերէ պու կիւն պու-րալարտա տօլաչըպ տուրուլյօր ըտը։

Այս խառնաչփոթութեան մէջ հետևեալ խօսքերը նաև կը լսուէին.

— Խերապայղաւ էֆէնտի, պիզ պու օրհնութիւնլարը ալարխաճաղ քօթու օլուլյօրըզ, Հասուն էֆէնտի օրհնութիւն եօլատրխաճաղ պիր պաթախտան չը քըպ տահա պէթէր չուխուրա պաթըլյօրըզ. արթըխ օնուն օրհնութիւնընա տա մուխթաճլըղըմըզ ղալմասը բանադրանքնընտան տա խօրխուտուզ, սանքի օթէքիլէրէ բանադրանքը եաղտրտըխաճաղ օնլար կուտնէն կունէ տահա սիվրիլէնիլյօրլար. նէ՞ աղնատրխ պունտան ալլահընըզը սէվէն, պու բանադրանխ պիղէ մի օնլարա մը. պու իչ իչին չալըշանլարտան պէօյիւխլէրիմիզ ղալմասը, հէվ աբանըզըն էօլտիւլէր։ պիղ չիմտիխ օքսուզ կիպի պէօյլէ օրթատա խալտըխ, հանիեա՞ օ պիղիմ կուվէնտիղիմիզ տալար (քար եաղտը կէօղիւքմէյօրլար) կիւյումճեան, Ալլահվէրտի զատէլէր ներա՞ տիրլեր, Նիչի՞ն կէլմէտիլէր, հը՛, քէնարլէրի ղիւք օլուպ պիղի թըխաճ մը էահէնքլէր, սիւպէխալատ Նիչի՞ն աղղընը աչըպ տէ իչի չիֆթ լագըրտը էթմէյօր պու կուն. ղայրը չիմտիյէ թախ էլվէրիր ալտաթտըղընըզ. չու ղաբուտան վէրիլէն պույրուլթույը Նիչի՞ն պիր չըխարըպ օխուտմայօրսընըզ քի հէվիմիզ տէ պիր տիյնէխ, պախալըմ ախ մը կարա մը, Նէ՞ ղօյնուընըղտա սրխը սրխը սախլամըչ տուրույօրսընըզ. օխույրն պախալըմ պիր, եօխսա պիզ ղալտրպ կիտէլիմ իչիմիզէ։

Անմիջապէս եավէր պէյը պույրուլթուն կախի կարդալ և լմնալէն ետքը կըսէ,

— Նիչի՞ն պէօյլէ պիւիր պիւմէզ թէչալլաղտպ բաթթրտրը էտէյօրսընըզ, պիղիմ պու դատար զահմէթի չէքիպ չալըշտըղմըզդա պէտէլ թէչէէքքիւր էտէճէք եէրտէ հաղըրտունըն զիյնէնի պօղաեօրսընըզ, իչթէ տէվլէթի պիղէ պու իհսանը տա եարար, վէքիլ տէ թայէնի էթտի, ինչալլահ ազ կիւնտէն տահա իչլէր սըրտասընա կիրէր։

— (Ամէնքը միաբերան) Ջալըշտըխ չապալատըխ տէյիպ, իհսան պէլէտիղինիդ չու օխուտուղընըզ պույրուլթու տէյի՛լ մի, պու ըսա, պու պիղիմ սիճիւիմիզ սայըսըր. իհսան ալտըխ տէտիղինիդ պու ըսա եա ղատարաթը՞ նէ օլաճաղրտը, պու պույրուլթույը անթիլէր էլվէրի նէ եազմըղ օլայտրըլար պունտան կիւղէլ եազմադլար ըտը, օճաղրմըզդա ինճիր աղաճը տիքտիրմիչտինիդ հէյկիտի՛. պիղի ըէկլ ու ըրսվայ էթտինիդ տիւնեա ալէմին էօնիւնտէ պրագտրնըզ աշաղա, պիղէ արթրխ պունտան պէօյլէ նէ՛ Հասունըն օրհնութիւնը ղարմ, նէ՛ սիղին կայրէթինիդ վէ նէ տէ մէճլիսինիզ» ըսելով մէկիկ մէկիկ առին քալեցին և պօռալ կանչելով բացած ղնճանին այպէս տրտում ու ախտր գոցուեցաւ։

Հոն գտնուող Հասունին մալապետները իրաց այս խայտառակ վիճակը տեսնելով ծնկան վրայ եկան. երկու ձեռքերնին իրար կցելով և աչքերնին ալ երկինք վերցնելով հետևեալ աղօթքը ղուրցեցին.

Ասվածածին անամ, մօր քուրսընա միւժտէ կէօթիւրմիւշ, անա եօղա օ նէ սէվինճ կըվանչ չէյ, Ս. Անտոնը քուճաղմըզա ալտաք, պիր եանըմըզդա տա Հասունը ալտաք, կէօղիւմիզի ղաբատաք պիր անտրղընը քէնարիմիզի ճէնճէթտէ պուլտաք. ամէն։

ՇԱՐԱԳԻՐ–ՏՆՕՐԷՆ
ԳԻՒՐԳ Ք. ԱՃԿԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ք. ԳԱՎԱՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ. Ք. ՊԱՐՈՆԵԱՆ
Կոստանդնուպոլիս
Գիտցիր, Խաւսի փարի չարի թիւ 26 եւ 31